

## BUXGALTERIYA BALANSI

*O'qituvchi:* **Niyatov Jaxongir**

*Talaba:* **Istamov Dostonbek**

**Annotatsiya:** *Buxgalteriya balans* – bu tashkilotning moliyaviy holatini aniq va ishonchli tarzda aks ettiruvchi hujjatdir. U tashkilotning aktivlari, passivlari va ularga tegishli kapitalni ko'rsatadi. Balans – bu moliyaviy hisobotning asosiy tarkibiy qismlaridan biri bo'lib, tashkilotning moliyaviy ahvoli va uning resurslaridan qanday foydalanilayotganini ko'rsatadi. Maqolada buxgalteriya balans turlari, uning tuzilishi, mazmuni va ahamiyati batafsil yoritilgan. Shuningdek, balans tuzishda qo'llaniladigan asosiy tamoyillar va amaliyotlar haqida ham to'liq ma'lumotlar berilgan.

**Kalit so'zlar:** *Buxgalteriya balans, aktivlar, passivlar, moliyaviy hisobot, kapital, balans tuzilishi, buxgalteriya hisobi, moliyaviy tahlil, resurslar, majburiyatlar.*

**Абстрактный:** Бухгалтерский баланс – это документ, четко и достоверно отражающий финансовое положение организации. Он показывает активы, обязательства и связанный с ними капитал организации. Баланс – одна из основных составляющих финансового отчета, которая показывает финансовое положение организации и то, как используются ее ресурсы. В статье подробно описаны виды бухгалтерского баланса, его структура, содержание и значение. Он также предоставляет подробную информацию об основных принципах и методах, используемых при составлении баланса.

**Ключевые слова:** Бухгалтерский баланс, активы, пассивы, финансовый отчет, собственный капитал, структура баланса, бухгалтерский учет, финансовый анализ, ресурсы, пассивы.

**Abstract:** A balance sheet is a document that accurately and reliably reflects the financial position of an organization. It shows the organization's assets, liabilities, and the capital associated with them. The balance sheet is one of the main components of financial reporting, showing the financial position of the organization and how its resources are used. The article describes in detail the types of balance sheets, their structure, content, and importance. It also provides complete information about the basic principles and practices used in preparing the balance sheet.

**Keywords:** Balance sheet, assets, liabilities, financial statements, capital, balance sheet structure, accounting, financial analysis, resources, obligations.

## BUXGALTERIYA BALANSI HAQIDA

**Annotatsiya:** *Buxgalteriya balans* – bu tashkilotning moliyaviy holatini aniq va ishonchli tarzda aks ettiruvchi hujjatdir. U tashkilotning aktivlari, passivlari va ularga tegishli kapitalni ko'rsatadi. Balans – bu moliyaviy hisobotning asosiy tarkibiy qismlaridan biri bo'lib,

*tashkilotning moliyaviy ahvoli va uning resurslaridan qanday foydalanilayotganini ko'rsatadi. Maqolada buxgalteriya balansi turlari, uning tuzilishi, mazmuni va ahamiyati batafsil yoritilgan. Shuningdek, balansi tuzishda qo'llaniladigan asosiy tamoyillar va amaliyotlar haqida ham to'liq ma'lumotlar berilgan.*

**Kalit so'zlar:** *Buxgalteriya balansi, aktivlar, passivlar, moliyaviy hisobot, kapital, balans tuzilishi, buxgalteriya hisobi, moliyaviy tahlil, resurslar, majburiyatlar.*

## **BUXGALTERIYA BALANSI HAQIDA**

Buxgalteriya balansi buxgalteriya hisobotlarining eng muhim va asosiy hujjatlaridan biridir. Balans tashkilotning moliyaviy holatini, uning aktivlarini, passivlarini va kapitalini aks ettiradi. Buxgalteriya balansining tuzilishi aniq bir me'yorlarga asoslanadi va uning asosiy vazifasi – tashkilotning moliyaviy holatini to'g'ri va ishonchli tarzda tasvirlashdir. Bu hujjatning asosiy vazifalaridan biri, har bir tashkilotga uning resurslari va majburiyatlarini qanday taqsimlanganligini tushunishga yordam berishdir.

### **BUXGALTERIYA BALANSINING TUZILISHI**

Buxgalteriya balansi ikki asosiy bo'limdan iborat bo'lishi mumkin: aktivlar va passivlar. Aktivlar – bu tashkilotning resurslarini aks ettiruvchi bo'lim bo'lib, ular pul mablag'lari, ob'ektlar, texnika, xom ashyo va boshqalarni o'z ichiga oladi. Passivlar esa, tashkilotning majburiyatlari va kapitalini ko'rsatadi. Aktivlar va passivlar o'rtasidagi farq tashkilotning to'liq kapitalini anglatadi.

### **AKTIVLAR:**

Aktivlar – bu tashkilotning o'zida mavjud bo'lgan barcha moliyaviy va moddiy resurslardir. Ular odatda quyidagi toifalarga bo'linadi:

- Doimiy aktivlar: Tashkilotning uzoq muddatli resurslari bo'lib, ularga yer uchastkalari, binolar, texnikalar, patentlar va boshqalar kiradi. Bu aktivlar uzun muddat davomida ishlatiladi.

- Aylantiriladigan aktivlar: Bu turdagi aktivlar qisqa muddatda naqd pulga aylanishi mumkin bo'lgan aktivlardir. Misol uchun, hisob-kitoblar, omborlarda saqlanayotgan mahsulotlar, tayyor mahsulotlar va boshqalar.

Passivlar:

Passivlar esa tashkilotning majburiyatlarini ko'rsatadi va ular ikki turga bo'linadi:

- Qisqa muddatli majburiyatlar: Ular bir yil ichida to'lanishi yoki bajarilishi kerak bo'lgan majburiyatlardir, masalan, kreditor qarzarlar, oylik maoshlar va soliqlar.

- Uzoq muddatli majburiyatlar: Bu majburiyatlar esa bir yildan ortiq vaqt davomida bajarilishi kerak bo'lgan qarzarlar va majburiyatlardir. Misol uchun, uzoq muddatli kreditorlik qarzarlar.

Buxgalteriya Balansining Muhim Tamoyillari

Buxgalteriya balansi tuzishda bir qancha tamoyillarga amal qilish zarur:

1. Aktivlar va passivlar tengligi: Balans tuzishda aktivlar va passivlar miqdori doimo teng bo'lishi kerak. Bu tamoyil balansning muvozanatini ta'minlaydi.
2. Dairaviylik (periodiklik) tamoyili: Buxgalteriya balansi faqat belgilangan vaqt davrida (odatda yil yoki chorak) tashkilotning holatini ko'rsatadi.
3. Moddiylik tamoyili: Balansdagi barcha ma'lumotlar aniq, tekshirilgan va ishonchli bo'lishi kerak.

#### Buxgalteriya Balansining Ahamiyati

Buxgalteriya balansi nafaqat tashkilotning ichki boshqaruvchilari uchun, balki tashqi tomonlar uchun ham muhim ma'lumotlar manbai hisoblanadi. Moliyaviy tahlilchilar, investorlar, soliq xizmati, kredit tashkilotlari va boshqa manfaatdor tomonlar bu hujjatni kompaniyaning moliyaviy holatini baholashda ishlatadi. Buxgalteriya balansi tashkilotning likvidligi, qarz majburiyatlarini bajara olish imkoniyatlari va rentabelligini baholashda yordam beradi.

#### Buxgalteriya Balansidan Foydalanish

Buxgalteriya balansi tashkilotning moliyaviy holatini kuzatish uchun muhim vosita hisoblanadi. Tashkilotlar o'z balanslarini muntazam ravishda tuzib, ulardan o'z faoliyatini tahlil qilishda foydalanadilar. Shuningdek, buxgalteriya balansidan tahlilchilar va auditorlar tashkilotning moliyaviy xatolarini aniqlashda foydalanishadi.

#### XULOSA

Buxgalteriya balansi buxgalteriya hisobotlarining asosiy hujjatidir va tashkilotning moliyaviy holatini tushunishga yordam beradi. U aktivlar, passivlar va kapitalning muvozanatini ta'minlashga qaratilgan, shuningdek, u tashkilotning o'z resurslari va majburiyatlaridan qanday foydalanayotganini ko'rsatadi. Buxgalteriya balansining tuzilishi va tamoyillari tashkilotlarning moliyaviy holatini aniq va to'g'ri tahlil qilishga imkon beradi.